

Fryderyk Chopin

JAKUB KALUGA

FRYDERYK CHOPIN

Polski kompozytor i pianista.

Urodził się 1 marca 1810 roku w Żelazowej Woli. Jest uważany za jednego z najwybitniejszych kompozytorów romantycznych, a także za jednego z najważniejszych polskich kompozytorów w historii.

Był jednym z najśłynniejszych pianistów swoich czasów, często nazywany *poetą fortepianu*. Zmarł 17 października 1849 roku w Paryżu.

Na przełomie czwartego i piątego roku życia Chopin rozpoczął naukę gry na fortepianie, początkowo u swej matki. W 1816 r. zaczął brać lekcje u Wojciecha Żywnego. Szybko się uczył.

Dzieciństwo

Według legendy Chopin urodził się w czasie, gdy w pobliżu jego ojciec Mikołaj grał na skrzypcach w jednej z dworskich oficyn Kaspra Skarbka, w której mieszkała rodzina Mikołaja i Tekli Justyny z Krzyżanowskich.

Na chrzcie nadano mu imiona Fryderyk Franciszek (na cześć ojca chrzestnego i zapewne dziadka – François).

W księdze metrykalnej z kościoła w Brochowie jako chrzestni widnieją Franciszek Grembecki ze wsi Ciepliny wraz z panną Anną Skarbkówną, hrabianką z Żelazowej Woli.

Dzieciństwo

Przed ukończeniem siódmego roku życia był już autorem kilku drobnych kompozycji (były to polonezy – owa forma muzyczna była w polskiej muzyce fortepianowej tą, która wraz z wychowaniem muzycznym Żywnego oraz modną w owym czasie operą w stylu włoskim składała się na atmosferę muzyczną, w jakiej dorastał Fryderyk), które pomagali zapisywać mu Żywny oraz ojciec.

24 lutego 1818 r. w pałacu Radziwiłłów odbył się pierwszy koncert publiczny Chopina, zorganizowany na rzecz Towarzystwa Dobroczynności przygotowany przez ordynatową Zamoyską.

FORTEPIAN SZOPENA

Byłam u Ciebie w te dni przedostatnie
nieodwroczonego wstępu —
— Patne, jak Myth,
Blade, jak wit...
— Gdy nujia koniec, wręce do porztku:
„Nie stargam ci ja — nie! — Ja; u-wydatnie!”

///.

Byłam u Ciebie w te dni, przedostatnie,
Gdy podobiałeś, co chwila — co chwila —
Do ugnurzonej piersi Orfeja lyry.
W której iść skutunosc z piśmiz przesile
I rozumaję z sobą struny estery;
Trzaskając iść.
Po dwie — po dwie —
I samurac z cieba:
„Zawet-ze on
„Uderzać w ton?...
„Py taki. Mistrz!... że gra...; choć, odpycha.

///.

Byłam u Ciebie w te dni, Fryderyku!
Którą rękę, dla swojej biatości
Alabastrowej — i wylcia — i sztyku,
I chwiągonych dotknięci jak strusiowe pióro;
Miszrała mi iść w oczach z klawiaturową
Z stoniowej kości...

Thyś =

Pierwsze sukcesy

20 września 1818 r. odwiedziła Warszawę carowa Maria Fiodorowna, której Chopin ofiarował dwa swoje tańce polskie.

Wójcicki wspomina, że gdy mały Chopin grywał u księcia Konstantego, namiestnika warszawskiego, podczas gry „Marsza wojskowego” wznosił oczy w górę. Księżę go wtedy zapytał: „Co tam patrzysz w górę mały? Czytasz nuty na suficie?”.

Pierwsze sukcesy

W 1825 r. w kościele ewangelickim św. Trójcy odbył się koncert Chopina dla cara Aleksandra I, który przyjechał do Warszawy na obrady Sejmu. Zachwycony monarcha podarował młodemu muzykowi drogi pierścień z brylantem.

Później w Paryżu Chopin otrzymał propozycję zostania nadwornym kompozytorem carskim, jednak odrzucił tę propozycję, a pierścień sprzedał.

W Warszawie kilkakrotnie grał w Belwederze, będącym od 1822 siedzibą wielkiego księcia Konstantego.

W latach 1823–1826 Chopin uczył się w Liceum Warszawskim, gdzie pracował jego ojciec.

W latach 1826–1829 był studentem warszawskiej Szkoły Głównej Muzyki, będącej częścią Konserwatorium, która związana była z Uniwersytetem Warszawskim, gdzie podjął naukę harmonii i kontrapunktu u Józefa Elsnera.

Został zwolniony z przedmiotu instrumentu, ponieważ zauważono nieprzeciętny sposób i charakter gry Chopina. Ten okres w jego twórczości charakteryzuje fascynacja muzyką ludową. Powstały wówczas *Sonata c-moll* op. 4, *Wariacje B-dur na temat Là ci darem la mano* z Don Juana W.A. Mozarta op. 2 na fortepian i orkiestrę, *Trio g-moll* op. 8 i pierwsze *Mazurki* (op. 6, 7) oraz oparte na motywach ludowych *Rondo c-moll* op. 1 i *Rondo à la Krakowiak* F-dur op. 14.

W raporcie po trzecim roku nauki Józef Elsner zapisał: „Trzecioletni Szopen Fryderyk – szczególna zdatność, **geniusz muzyczny**”.

Lata 1829–1831 były dla Chopina okresem pierwszej miłości (do śpiewaczki Konstancji Gładkowskiej) i pierwszych ogromnych sukcesów kompozytorskich.

W liście do swojego przyjaciela, Tytusa Woyciechowskiego, Chopin nazywał Konstancję „ideałem”.

Powstały wówczas *Koncerty fortepianowe f-moll op. 21 i e-moll op. 11*.

W Theater am Kärntnertor wystąpił dwukrotnie:

grał *Wariacje B-dur* za pierwszym, a oprócz *Wariacji* także *Rondo à la Krakowiak* za drugim razem.

Odniosły one fenomenalny sukces wśród publiczności.

Nawet krytyka mimo zastrzeżeń dotyczących jego gry (zbyt mała siła dźwięku) uznała kompozycje za nowatorskie.

Dobre przyjęcie kompozycji na koncertach ułatwiło kontakt z wydawcami: w kwietniu 1830, po raz pierwszy za granicą, wydano drukiem w Austrii, w oficynie Tobiasa Haslingera grane tu już *Wariacje* op. 2.

W Paryżu 5 października 1831 r. Chopin zagrał *Koncert e-moll* i *Wariacje B-dur*. Koncert oszołomił publiczność, w tym obecnego na nim Franciszka Liszta. Krytyk François Fétis zapowiadał, że Chopin odrodzi muzykę fortepianową. Następnego dnia wydawcy przysyłałi Chopinowi propozycje kupna utworów.

Chopin zaczął prowadzić żywot wirtuoza, komponując utwory, które szybko stawały się modne na salonach.

Przyjaźnił się z wieloma wybitnymi muzykami, był zapraszany na prywatne występy nie jako muzyk, ale jako gość.

Szybko więc przeprowadził się do modnej dzielnicy Paryża. Przyjaciele nazywali jego mieszkanie Olimpem ze względu na dającą się stamtąd słyszeć boską muzykę.

W latach 1835–1846 porzucił karierę wirtuoza na rzecz komponowania.

Zaczął żyć życiem polskiej emigracji, utrzymując ścisłe kontakty z głównymi intelektualistami polskimi:

Adam Mickiewicz,
Julian Ursyn Niemcewicz,
Cyprian Kamil Norwid.

W 1836 r. zaręczył się z Marią Wodzińską. Była ona uzdolniona muzycznie i malarsko. Hrabina Teresa Wodzińska, matka Marii, zaczęła nazywać wtedy Chopina swoim dzieckiem.

Ostatecznie jednak rodzina sprzeciwiła się związkowi, uważając, że Chopin jest zbyt chorowitym kandydatem na męża i zaręczyny zostały zerwane.

W 1836 r. zaczął poważnie chorować na gruźlicę, jednak w późniejszych latach spekulowano, że cierpiał na chorobę genetyczną o zewnętrznych objawach bardzo podobnych do gruźlicy – mukowiscydozę.

W 1837 r. poznał starszą od siebie o sześć lat i dominującą nad nim powieściopisarkę George Sand, z którą tworzył nerwowy i chaotyczny związek.

W 1839 r. wrócił do Francji. Chopin był wówczas bardzo chory, kaszląc, wypluwał duże ilości krwi. Mieszkał w Nohant, w posiadłości George Sand.

Po rozstaniu z George Sand Chopin popadł w głębokie przygnębienie. Po opuszczeniu Nohant nie skomponował już żadnego znaczącego utworu, jedynie kilka miniatur.

16 listopada 1848 r. w sali Guildhall w Londynie odbył się jego ostatni publiczny koncert.

Chopin zmarł w otoczeniu kilkorga bliskich mu osób około godziny 2 w nocy 17 października 1849 r., a na świadectwie zgonu jako przyczynę lekarz wpisał gruźlicę.

Msza żałobna odbyła się dopiero 30 października w paryskim kościele św. Magdaleny. Liczny kondukt żałobny, któremu przewodniczył książę Adam Jerzy Czartoryski, przeszedł na Cmentarz Père-Lachaise, gdzie zmarłego artystę pożegnały dźwięki „Requiem” Mozarta oraz „Marsza żałobnego” jego własnego autorstwa.

Przygotowano m.in. na podstawie książki
„Nazywam się ... Fryderyk Chopin”